

કુર્આનની સર્વગ્રાહી તફસીર (વિવરણ)

મઆરિફુલ કુર્આન

ગુજરાતી

મૂળ લેખક

હઝરત મવલાના મુફતી મુહમ્મદ શફીઝ્ સા. (રહ.)

અનુવાદક

ઈલ્યાસ ગુલામમુહમ્મદ આદમ સાલેહ પટેલ (ખાનપુરી)

પ્રકાશક

હઝરત મવલાના ઈસ્માઈલ વલી ભૂતા સા. (દા.ખ.)

સ્થાપક તથા મોહતમિમ

જમિઅતુલ ઝનાત ટંકારીઆ
મુ.પો. ટંકારીઆ,
તા. જિ. ભરૂચ (ગુજરાત)

www.maarifulqurangujarati.com

કાનૂની ચેતવણી: ● આ તફસીરનો હેતુ ફી-સબિલિલ્લાહ પ્રચાર પ્રસારનો છે, જેથી કોઈપણ વ્યક્તિએ પ્રસ્તુત વેબસાઈટના કોઈપણ સાહિત્યનો અથવા તેના કોઈપણ ભાગનો ઉપયોગ વેપારી ધોરણે કરવાની અથવા કિતાબ સ્વરૂપે છપાવવાની સખત મનાઈ છે. માત્ર ઓનલાઈન શેરીંગ કોઈપણ પ્રકારના એડીટીંગ સિવાય કરી શકાય છે.

● પ્રકાશક પાસે આ તફસીરના પ્રિન્ટેડ કોપીના સર્વ હક્ક કોપી રાઇટેડ હોવાના કારણે મઆરિફુલ કુર્આન ગુજરાતીમાંથી પ્રકાશક અને અનુવાદકનો પ્રિન્ટેડ કોપીનો પેજ નંબર, ભાગ નંબરનો હવાલો આપી કોઈ ફકરો કે વાક્ય કોઈ કિતાબ અથવા લેખમાં કોઈપણ જાતના એડીટીંગ વિના લખી / છાપી શકાય છે.

● આ બાબતોનું ઉલ્લંઘન કરનાર સામે કાયદેસરની કાનૂની કાર્યવાહી કરવાની સખત ચેતવણી આપવામાં આવે છે.

નોંધ : મઆરિફુલ કુર્આન ગુજરાતીના ૧૧ ભાગોની હાર્ડ પ્રિન્ટેડ કોપી મેળવવા માટે પ્રકાશક હઝરત મવલાના ઈસ્માઈલ ભૂતા સાહબનો સંપર્ક કરવા વિનંતી છે.

Designed and Typesetting By: Safwan Patel Khanpuri

પ્રકરણ (૯૮)

સૂરએ બચ્ચિનહ

સૂરએ બચ્ચિનહ મદીનામાં નાઝિલ થઈ, તેની આઠ આયતો છે.

આયતો : (સૂરએ બચ્ચિનહ : આયત નં. ૧ થી ૮)

﴿سورۃ البینة مکیة ۱۰۰﴾ ﴿تورعما﴾

﴿بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ۝﴾

لَمْ یُکِنِ الذِّیْنَ کَفَرُوا مِنْ اَهْلِ الْکِتَابِ وَ الْمُشْرِکِیْنَ مُنْفِکِیْنَ حَتّٰی تَاْتِیَهُمُ
 الْبَیِّنَةُ ۝۱ رَاسُوْلٌ مِّنَ اللّٰهِ یَتْلُوْا صُحُفًا مُّطَهَّرَةً ۝۲ فِیْهَا کُتِبَ قِیْسَةٌ ۝۳ وَمَا تَفَرَّقَ
 الذِّیْنَ اُوْتُوْا الْکِتٰبَ اِلَّا مِنْۢ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمُ الْبَیِّنَةُ ۝۴ وَمَا اُمِرُوْا اِلَّا لِیَعْبُدُوْا اللّٰهَ
 مُخْلِصِیْنَ لَهُ الدِّیْنَ ۝۵ حُنَفَآءَ وَ یُقِیْمُوا الصَّلٰوةَ وَ یُوْتُوْا الزَّکٰوةَ وَ ذٰلِکَ دِیْنُ
 الْقِیْسَةِ ۝۶ اِنَّ الذِّیْنَ کَفَرُوا مِنْ اَهْلِ الْکِتَابِ وَ الْمُشْرِکِیْنَ فِی نَارِ جَهَنَّمَ خٰلِدِیْنَ
 فِیْهَا ۝۷ اُولٰٓئِکَ هُمُ شُرُ الْبَرِیَّةِ ۝۸ اِنَّ الذِّیْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ اُولٰٓئِکَ
 هُمُ خَیْرُ الْبَرِیَّةِ ۝۹ جَزَاؤُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّتٌ عَدْنٍ تَجْرٰی مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ
 خٰلِدِیْنَ فِیْهَا اَبَدًا ۝۱۰ رَاضِیَ اللّٰهُ عَنْهُمْ وَ رَاضُوْا عَنْهُ ۝۱۱ ذٰلِکَ لِسَنِّ خَشِی رَآبَهَ ۝۱۲

તરજુમો / તફસીર :

અલ્લાહના નામથી શરૂ કરું છું જે ઘણો જ દયાળુ અને કૃપાળુ છે.

જે લોકો અહલે કિતાબ અને મુશરિકોમાંથી કાફિર થયા છે તેઓ (પોતાના કુફરી કદી) અટકી જનાર ન હતા, જ્યાં સુધી કે તેઓની પાસે ખુલ્લી દલીલ (ન) આવી લાગે. (૧) (એટલે) અલ્લાહના એક રસૂલ (સલ.) જે (તેઓને)

એવા પવિત્ર વરકો પઠી સંભળાવે (૨) જેમાં સીધા (ને ખરા) હુકમો લખાયેલા હોય (૩) અને અહલે કિતાબમાં (ધર્મ વિશે) જે ફુટફાટ પડી તે માત્ર એ પછી જ કે તેઓની પાસે ખુલ્લી દલીલ આવી પહોંચી. (૪) વળી, તેઓને (આ રસૂલ (સલ.)ની મારફતે પણ) એ જ હુકમ કરવામાં આવ્યો કે અલ્લાહના જ માટે પોતાના દીનને ખાસ કરી દઈ ઈબ્રાહીમ (અલે.)ની રાહ મુજબ તેઓ અલ્લાહની બંદગી કરે અને નમાઝની પાબંદી રાખે તેમજ ઝકાત આપતા રહે અને એ જ ખરો ધર્મ છે. (૫) બેશક, જે લોકોએ અહલે કિતાબ અને મુશરિકોમાંથી તે (દલીલ એટલે રસૂલ)નો ઈનકાર કર્યો તેઓ જહન્નમની આગમાં જશે (અને) સદા તેમાં જ રહેશે અને આ લોકો જ સર્વ મખ્લૂક કરતાં બદતર છે. (૬) બેશક, જે લોકો ઈમાન લાવ્યા અને નેક કામો કર્યા તે લોકો જ સૌ મખ્લૂકથી બહેતર છે. (૭) તેમનો બદલો તેમના પરવરદિગારની પાસે સદા રહેવાના બગીચા છે, જેની નીચે નહેરો વહેતી હશે. તેમાં જ તેઓ સદા નિરંતર રહેશે. અલ્લાહ તેઓથી રાજી રહેશે અને તેઓ અલ્લાહથી રાજી રહેશે. આ (જન્મ અને અલ્લાહની ખુશી) તે વ્યક્તિ માટે છે કે જે પોતાના પરવરદિગારથી ડરતો રહે છે. (૮)

વિસ્તૃત વિવરણ :

પ્રથમ આયતમાં રસૂલે કરીમ ﷺ ના આગમનથી પહેલાં દુનિયામાં કુફ્ર, શિર્ક અને અજ્ઞાનતાની અંતિમ કક્ષા તથા સર્વત્ર તેના વર્ચસ્વનું વર્ણન કરીને કહ્યું કે કુફ્ર અને શિર્ક જેવા વૈશ્વિક અંધકારને દૂર કરવા માટે અલ્લાહ રબ્બુલ આલમીનની હિક્મત અને દયાનો તકાદો એ થયો કે જે રીતે તેમની આ બીમારી સખત અને આ ચેપી રોગનો વ્યાપ વૈશ્વિક છે એ જ રીતે તેનો ઈલાજ પણ કોઈ સૌથી મોટા નિષ્ણાત હકીમને મોકલીને કરવો જોઈએ, એના વિના આ બીમારીથી તેઓ છુટકારો પામી શકશે નહીં. આગળ આ નિષ્ણાત હકીમના લક્ષણો વર્ણન કર્યા કે તેમનું અસ્તિત્વ એક "બચ્ચિનહ" એટલે કે ખુલ્લી દલીલ છે શિર્ક અને કુફ્રના રદિયા માટે. આગળ કહેવામાં આવ્યું કે આ હકીમથી ભાવાર્થ અલ્લાહ તઆલાના મહાન રસૂલ છે જેઓ કુર્આનની ખુલ્લી દલીલો લઈને તેમની પાસે આવ્યા. નબવી આગમનની આ પરિસ્થિતિ પહેલાં તે સમયના મહાન ફિત્નાઓ

તથા દરેક તરફ પ્રસરેલા અંધકાર અને અજ્ઞાનતાની જાણ થઈ અને રસૂલે કરીમ ﷺની મહાન શા'નનું પણ વર્ણન થયું. આગળ કુર્આનના અમુક મહત્ત્વના લક્ષણો વર્ણન કર્યાં.

﴿فِيهَا كُتِبَ قِيمَةٌ﴾ માં શબ્દ ﴿يَتْلُو﴾ તે તિલાવતથી બને છે જેનો અર્થ "પઢવાનો" થાય છે પરંતુ દરેક પઢવાને તિલાવત કહેવામાં આવતી નથી બલકે તે પઢવું જે પઢાવનારની બિલકુલ પ્રેરણા પ્રમાણે હોય તેને તિલાવત કહે છે તેથી જ સામાન્ય બોલચાલમાં તિલાવત માત્ર કુર્આન મજીદ પઢવા માટે બોલવામાં આવે છે. ﴿صُحُفٌ﴾ પત્રોને કહે છે જેમાં કોઈ વિષય લખવામાં આવ્યો હોય અને તેને "સહીફા" પણ કહે છે. ﴿كُتِبَ﴾ એ કિતાબનું બહુવચન છે તેથી તેનો એક અર્થ તો લખેલ વસ્તુનો છે, આ આધારે કિતાબ અને સહીફા લગભગ સમાનાર્થી શબ્દો છે અને ક્યારેક કિતાબ હુકમના અર્થમાં પણ બોલવામાં આવે છે જેમકે કુર્આનની આયત ﴿مَنْ لَوْ لَا كُتِبَ مِنَ اللَّهِ﴾ માં શબ્દ "કિતાબ" હુકમના અર્થમાં ઉપયોગ થયો છે. આ સ્થળે પણ આ જ બીજો અર્થ ભાવાર્થ છે કારણ કે જો પ્રખ્યાત અર્થમાં લઈએ તો કિતાબ એ સુદુક જ છે (એટલે કે બંને શબ્દો પુસ્તકના અર્થમાં જ છે) અને "ફીહા" કહેવાનો કોઈ અર્થ નથી રહેતો.

﴿مَطْهُرَةٌ﴾ આ સુદુક (પુસ્તક)ની સિફત છે, હઝરત ઈબ્ને અબ્બાસ (રદિ.)એ કહ્યું કે તેનો ભાવાર્થ એ છે કે આ સહીફા જૂઠ, શંકા, દોગલાપણા અને માર્ગ ભટકવાથી પવિત્ર છે. ﴿قِيَمَةٌ﴾ એ કિતાબનું લક્ષણ છે. અર્થ એ છે કે આ કાયમી હુકમો ન્યાયી અને મધ્યમમાર્ગી છે અને તેનો અર્થ મજબૂત તથા સ્થાયીપણાનો પણ હોઈ શકે છે તો ભાવાર્થ એ થશે કે અલ્લાહ તઆલાના હુકમો જે કુર્આનમાં આવ્યા છે તે કયામત સુધી કાયમ અને સ્થાયી રહેશે.

આયતનો ભાવાર્થ એ થયો કે તે સમયકાળમાં મુશ્કિલો અને અહલ્લે કિતાબની ગુમરાહી એ દરજજાએ પહોંચી હતી કે તેમનું પોતાના ખોટા અકીદાઓથી હટવું શક્ય ન હતું જ્યાં સુધી કે તેમની પાસે અલ્લાહ તઆલાની ઉઘાડી નિશાની અને સ્પષ્ટ દલીલ ન આવી જાય તેથી અલ્લાહ તઆલાએ તેમના માટે પોતાના રસૂલે કરીમ ﷺને સ્પષ્ટ દલીલ બનાવીને મોકલ્યા જેમનું કામ એ હતું કે તેઓ તેમને પાક સહીફા પઢીને સંભળાવતા હતા. ભાવાર્થ એ છે કે તેઓ

અલ્લાહ તઆલાની વહીના તે હુકમો સંભળાવતા હતા કે જે પાછળથી સહીફા દ્વારા સુરક્ષિત કરવામાં આવ્યા, કારણ કે શરૂઆતની તિલાવતમાં રસૂલે કરીમ ﷺ કોઈ સહીફામાંથી નહીં બલકે પોતાની યાદશક્તિથી પઢીને સંભળાવતા હતા અને આ પાક સહીફા એવા છે જેમાં અલ્લાહ તઆલાના એવા હુકમો છે જે ન્યાય અને મધ્યમ માર્ગની સાથે આપવામાં આવ્યા છે અને કાયમી ધોરણે રહેવાના છે.

تَفَرَّقَ مَا شَفَعْنَا مِنْ تَفَرَّقَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَاتُ થી ભાવાર્થ આ સ્થળે ઈન્કાર અને વિરોધનો છે. કુર્આન અને નબીએ કરીમ ﷺની નુબુવ્વતથી જેના ઉપર બધા જ અહલે કિતાબ રસૂલે કરીમ ﷺના જન્મ અને તેમના આગમન પહેલાં સહમત હતા તેમની આસમાની કિતાબ તવરાત અને ઈન્જીલમાં કારણ કે રસૂલે કરીમ ﷺની રિસાલત અને નુબુવ્વતનો અને આપ ﷺની ખાસ ખાસ સિફતોનો અને આપ ﷺ ઉપર કુર્આન નાઝિલ થવાનો સ્પષ્ટ ઉલ્લેખ હતો તેથી કોઈ યહૂદી કે ઈસાઈને તેમાં મતભેદ ન હતો કે અંતિમ યુગમાં મુહમ્મદ રસૂલુલ્લાહ ﷺ આવશે અને તેમના ઉપર કુર્આન નાઝિલ થશે અને તેમનું જ અનુસરણ સૌના ઉપર આવશ્યક હશે. જેમકે કુર્આને કરીમમાં પણ તેમની આ સહમતીનું વર્ણન આ રીતે કરવામાં આવ્યું છે وَكَانُوا مِنْ قَبْلُ أَعْتَابًا لِقَوْمٍ كَفَرُوا એટલે કે આ અહલે કિતાબ રસૂલે કરીમ ﷺના આગમનથી પહેલાં આપ ﷺ આવવાની રાહ જોતા હતા અને જ્યારે કોઈ મુશ્રિકો તેમના મુકાબલામાં હોતા તો આવનાર નબીના વાસ્તાથી પોતાનો વિજય માંગતા હતા એટલે કે અલ્લાહ તઆલાથી દુઆ કરતા હતા કે અંતિમ યુગના નબી જે આવનારા છે તેમની બરકતથી અમને વિજય અર્પણ કર અથવા એ કે મુશ્રિકોને કહ્યા કરતા હતા કે તમે લોકો અમારા વિરુદ્ધ બળ વાપરો છો પરંતુ નિકટમાં એક એવા રસૂલ આવનાર છે જે તમને જેર કરી દેશે અને અમે કારણ કે તેમની સાથે હોઈશું તો વિજય અમારો જ થશે.

ખુલાસો એ છે કે રસૂલે કરીમ ﷺના આગમન પહેલાં તો બધા જ અહલે કિતાબ આપ ﷺની નુબુવ્વત અને રિસાલત ઉપર સહમત હતા પરંતુ જ્યારે આપ ﷺનું આગમન થયું તો તેઓ ઈન્કારી થઈ ગયા. આ જ વિષયને કુર્આને કરીમમાં એક સ્થળે કહ્યું છે فَلَمَّا جَاءَهُمْ مَا عَرَفُوا كَفَرُوا بِهِ એટલે કે જ્યારે તે લોકોની પાસે તે રસૂલ અથવા દીને હક્ક અથવા કુર્આન આવી ગયું જેને તેમણે

પણ પોતાની આસમાની કિતાબોની આગાહીઓ પ્રમાણે ઓળખી લીધું તો ઈન્કાર કરવા લાગ્યા અને પ્રસ્તુત આયતમાં આ જ વિષયને આ રીતે વર્ણન કર્યો છે. وَمَا تَفَرَّقَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ આવવાથી અને તેમને નિહાળવાથી પહેલાં તો તે લોકોને આપ ﷺનો કોઈ વિરોધ ન હતો, સૌ આપ ﷺની નુબુવ્વતની આસ્થા ઉપર એકઠા હતા પરંતુ જ્યારે અલ્લાહ તઆલાની આ સ્પષ્ટ અને ઉઘાડી નિશાની બચ્ચિનહ એટલે કે રસૂલે આબિરુઝ્ઝમાં આપ ﷺનું આગમન થયું તો તેમનામાં મતભેદ પેદા થઈ ગયો. અમુક લોકો તો આપ ﷺ ઉપર ઈમાન લાવ્યા અને ઘણા બધા લોકો ઈન્કાર કરવા લાગ્યા.

આ મા'મલો અહલે કિતાબની સાથે ખાસ હોવાના કારણે આયતમાં માત્ર અહલે કિતાબનું જ વર્ણન કર્યું છે, મુશ્રિકોને સામેલ નથી કર્યા બલકે કહ્યું وَمَا تَفَرَّقَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ અને પ્રથમ મા'મલો મુશ્રિકો અને અહલે કિતાબ બંનેને સામાન્ય રીતે લાગુ પડતો હતો તેથી આમાં કહ્યું, لَمْ يَكُنِ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ مُنْفَكِينَ

અત્રે શબ્દ قِيمَةٌ દેખીતી રીતે કિતાબોનું લક્ષણ છે જેનું વર્ણન ઉપર આવી ચૂક્યું છે અને અમુકે તેને મિલ્લતનું લક્ષણ ઠરાવ્યું છે. આયતનો ખુલાસો એ છે કે અહલે કિતાબને તેમની કિતાબોમાં એ જ હુકમ આપવામાં આવ્યો હતો કે પોતાની ઈબાદત અને આજ્ઞાપાલનને માત્ર અલ્લાહ તઆલા માટે રાખો અને નમાઝ કાયમ કરો તથા ઝકાત આપો, પછી કહ્યું કે આ કંઈ એમની જ વિશિષ્ટતા નથી, દરેક મિલ્લતે કચ્ચિમહ (ઉમ્મત) અથવા બધી જ કુતુબે કચ્ચિમહ (આકાશી કિતાબો) જે અલ્લાહ તઆલા તરફથી નાઝિલ થઈ તે સૌનો દીન અને તરીકો આ જ છે અને દેખીતું એ છે કે કચ્ચિમહ જે કુતુબની સિફત છે તેનાથી ભાવાર્થ પાછલા કુર્આની હુકમોના ઈશારાઓ લેવામાં આવે તો આયતનો ભાવાર્થ એ થશે કે આ શરીરતે મુહમ્મદિચ્ચહ ﷺને પણ જે હુકમો આપવામાં આવ્યા છે તે પણ બિલકુલ એવા જ છે જે અગાઉની કિતાબોએ તેમને આપ્યા હતા, તેનાથી કંઈ અલગ અથવા જુદા હુકમો હોત તો તેમને વિરોધ કરવાનું બહાનું પણ હોત, હવે તો તે પણ નથી (છતાં પણ તેઓ વિરોધ કરે છે).

آيَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا خَشِيَ رَبَّهٗ الَّذِي عَنِهٗمْ وَرَضُوا عَنْهٗ ۗ ذٰلِكَ لِمَنْ خَشِيَ رَبَّهٗ
 જન્નતવાળાઓની સૌથી મોટી નેઅમતનું વર્ણન છે. અલ્લાહ તઆલા તેમનાથી
 રાજી છે, હવે નારાજગીનો કોઈ ભય નથી. હઝરત અબૂ સઈદ ખુદરી (રદિ.)થી
 રિવાયત છે કે રસૂલે કરીમ ﷺ એ ફરમાવ્યું કે અલ્લાહ તઆલા જન્નતવાળાઓને
 સંબોધન કરશે يَا أَهْلَ الْجَنَّةِ તો જન્નતવાળાઓ જવાબ આપશે رَبَّنَا كَيْفَ
 لَيْتَكَ رَبَّنَا ۗ اَتَلْتَنَا لَآلِحَ الْحَدِيدِ ۗ اَتَلْتَنَا حُرَّ النَّارِ ۗ اَتَلْتَنَا
 حُرَّ النَّارِ ۗ اَتَلْتَنَا حُرَّ النَّارِ ۗ اَتَلْتَنَا حُرَّ النَّارِ ۗ اَتَلْتَنَا حُرَّ النَّارِ ۗ
 હાજર છીએ અને હુકમના પાલન માટે તૈયાર છીએ અને દરેક ભલાઈ તારા જ
 હાથમાં છે. પછી અલ્લાહ તઆલા કહેશે, هَلْ رَضِيتُمْ ۗ اَتَلْتَنَا ۗ
 અને ખુશ છો ? તેઓ જવાબ આપશે, હે અમારા પરવરદિગાર ! હવે રાજી ન
 થવાની શું સંભાવના છે જ્યારે કે તે અમને તે બધું જ કંઈ અર્પણ કરી દીધું જે
 કોઈપણ મખ્લૂકને નથી મળ્યું. અલ્લાહ તઆલા કહેશે કે શું હું તમને તેનાથી પણ
 શ્રેષ્ઠ અને ઉત્તમ નેઅમત આપું ? પછી કહેશે કે મેં પોતાની ખુશી અને રાજીપો
 તમારા ઉપર નાજીલ કરી દીધો, હવે ક્યારેય તમારાથી નારાજ થઈશ નહીં.

(રવાહુ બખારી, મુસ્લિમ, મઝહરી)

આ હદીષમાં પણ જન્નતવાળાઓને પૂછવામાં આવ્યું કે તમે રાજી છો કે
 કેમ અને આ આયતમાં ખબર આપવામાં આવી કે رَضُوا عَنْهٗ ۗ અટલે કે જન્નતવાળા
 પણ અલ્લાહ તઆલાથી રાજી હશે. અહીંયાં દેખીતો સવાલ એ છે કે અલ્લાહ
 તઆલાથી અને તેના દરેક હુકમ અને પ્રવૃત્તિથી રાજી રહેવું બંદગીની ફરજોમાંથી
 છે અને બંદા તરીકેની આવશ્યકતાઓમાંથી છે. તેથી તેના વિના તો કોઈ જન્નતમાં
 પહોંચી જ નથી શકતો પછી અહીંયાં જન્નતવાળાઓની રજામંદીનું વર્ણન કરવાનો
 શું અર્થ છે ? જવાબ એ છે કે રજામંદીના સામાન્ય ભાવાર્થના આધારે તો એ સાચું
 છે કે અલ્લાહ તઆલાની ખુશી ઉપર રાજી રહેવું વાજિબ અને બંદા હોવાની
 ફરજોમાંથી છે પરંતુ રાજી રહેવાનો એક દરજ્જો એ પણ છે કે જે તેનાથી
 આગળનો છે, તે એ કે અલ્લાહ તઆલા કોઈ બંદાની દરેક મનની મુરાદ પૂરી કરે
 અને તેની કોઈ તમન્ના અને આરઝુ બાકી ન છોડે. આ સ્થળે રાજીપાથી આ જ
 ભાવાર્થ છે, જેમકે સૂરએ દુહામાં રસૂલે કરીમ ﷺ માટે આવ્યું છે,
 وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ فَتَرْضَىٰ ۗ اَتَلْتَنَا ۗ
 વસ્તુઓ આપશે જેનાથી તમે રાજી થઈ જશો. અહીંયાં પણ ભાવાર્થ મનની મુરાદ

સૂરએ બચ્ચિનહ-૯૮ : ૧ થી ૮

પાઠ : ૩૦

મઆરિફુલ કુર્આન (ભાગ-૧૧)

પૂરી કરી દેવાનો છે તેથી આ આયતના ઊતરવા ઉપર રસૂલે કરીમ ﷺ એ કહ્યું કે પછી તો હું તે સમય સુધી રાજી થઈશ નહીં જ્યાં સુધી એક પણ મો'મિન જહન્નમમાં બાકી રહેશે.

(મઝહરી)

سُورَتِنَا اَنْتَ اَبَدِي جِ دِيْنِي وَصِيْطَتَاوِنُو اَنْعِ
આખિરતની નેઅમતોનો જેના ઉપર આધાર છે તે બતાવવામાં આવ્યું, એટલે કે ખશિયતુલ્લાહ, અહીંયાં "ખશિયહ" એવા ડરને નથી કહેવામાં આવતો જે કોઈ દુશ્મન અથવા હિંસક પ્રાણી કે નુકસાનકર્તા વસ્તુથી સ્વભાવ ઉપર છવાય છે બલકે "ખશિયત" એવા ડરને કહેવામાં આવે છે જે કોઈના અત્યંત સન્માન અને તેના દબદબાના કારણે પેદા થાય, જેનો તકાદો એ હોય છે કે તે દરેક કામ દરેક હાલતમાં તેની ખુશીની ફિકર સાથે કરે છે અને તેની નારાજગીની શંકાથી પણ બચે છે. આ જ તે વસ્તુ છે જે માનવીને સંપૂર્ણ બંદો અને સ્વીકૃત બનાવનારી છે.

تَمَّتْ سُورَةُ الْبَيِّنَةِ بِحَمْدِ اللَّهِ تَعَالَى

અલ્હમ્દુલિલ્લાહ ! સૂરએ બચ્ચિનહ પૂર્ણ થઈ.

□□□□□□□□□□

તારીખ : ૨૮ ફેબ્રુઆરી ૨૦૧૫ મુતાબિક ૮ જમાદિઉલ અવ્વલ ૧૪૩૬ હિજરી
ગુજરાતી અનુવાદક : ઈલ્યાસ પટેલ ખાનપુરી.